

Olkuszanie zaangażowani w odzyskanie Niepodległości Polski

Olkuszanie wnieśli ogromny wkład w odzyskanie Niepodległości Polski. Swoje życie i działalność w dziedzinie życia społecznego, którą reprezentowali, traktowali jako misję patriotyczną. Wielu z nich miało swój udział w rozwój Szkoły Rzemieślniczej w Olkuszu – najstarszej Szkoły Ziemi Olkuskiej.

Olkuszan kochających Ojczyznę było bardzo wielu. Nie sposób ich wymieniść.

Oto niektórzy, wybitni Obywatele Miasta Olkusza:

-inż. Antoni Minkiewicz – inżynier górnik Kopalni „Józef” – Stary Olkusz 1907. Inicjator idei krajoznawstwa w Olkuszu. Prezes Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Olkusz w latach 1912-1913. W latach 1911 -1918, z prowadził prace górnicze na terenie Olkusza i jego okolicy. Inicjator założenia w 1916 r. gimnazjum męskiego i w 1917 r. gimnazjum żeńskiego w Olkuszu. Prezes Komitetu Ratunkowego w Olkuszu 1916; Minister Apropowizacji w rządzie Jędrzeja Moraczewskiego 1918-1919;

-prof. zw. Stanisław Bac – pierwszy Polak na stanowisku Dyrektora Szkoły Rzemieślniczej Przemysłowej w Olkuszu. Studiował m. in. na Politechnice Lwowskiej. W latach 1913-14 naczelnik główny Drużyn Bartoszewych. Od 1914 roku walczył w 3 Pułku Piechoty Legionów. W latach 1916 – 1924 dyrektor Szkoły Rzemieślniczej w Olkuszu. Kierowaną przez niego Szkołę odwiedził Józef Piłsudski. Jako Dyrektor Szkoły Rzemieślniczej był inicjatorem usypania w 1917 r. Kopca Kościuszki w Olkuszu. Walczył w wojnie polsko bolszewickiej. Pracownik naukowy Politechniki Lwowskiej oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Kierownik działu hydrologii Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Po II wojnie światowej pracował naukowo w Lublinie i we Wrocławiu. Członek Polskiej Akademii Nauk;

-gen. Stefan Buchowiecki - generał brygady Wojska Polskiego. Doktor nauk medycznych. Naczelnny lekarz szpitala Św. Błażeja w Olkuszu. W 1914 r. wstąpił do Legionów. Pełnił tam ważne funkcje lekarskie, m. in. organizował legionowe szpitale polowe, pełnił obowiązki naczelnego lekarza. Podczas wojny polsko-bolszewickiej był komendantem szpitala Okręgowego na Mokotowie. W latach międzywojennych kierował m. in. „Zakładem Lecznico-Szkolnym dla Inwalidów Wojennych w Warszawie". Wkład gen. S. Buchowieckiego w organizację przedwojennej służby zdrowia jest nie do przecenienia. Odznaczony m. in. Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari;

-Inocenty Libura – piechur Batalionu Harcerskiego, należał do pierwszej olkuskiej drużyny harcerskiej w latach 1918-1919;

-inż. Antoni Wiatrowski - nauczyciel języka polskiego i historii w Szkole Rzemieślniczo Przemysłowej w Olkuszu. Autor pierwszego przewodnika po Ziemi Olkuskiej, wydanego drukiem w 1938 r. W latach 1936 - 1939 prezes olkuskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego;

-inż. Jerzy Stamirowski – inżynier chemik w papierni Sławniów 1901 r.; pionier ruchu spółdzielczego w Królestwie Polskim. Pierwszy Starosta Olkuski w niepodległej Polsce. Autor artykułów w Kronice Powiatu Olkuskiego. W czasie II wojny światowej działał w konspiracji. Aresztowany przez gestapo w 1943 i rozstrzelany w zbiorowej egzekucji;

-Jan Jarno senior – współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Olkusz 1911. Członek Rady Miejskiej w Olkuszu 1914. Członek Zarządu Komitetu Ratunkowego 1916. Długoletni

Naczelnik Ochotniczej Straży Pożarnej w Olkuszu. Chojny ofiarodawca na skarb narodowy oraz na potrzeby Górnego Śląska. Jako członek dozoru kościelnego parafii św. Andrzeja zaangażował się w budowę nowej dzwonnicy. Był ławnikiem Sądu Pokoju w Olkuszu i członkiem Rady Opiekuńczej olkuskiej Szkoły Rzemieślniczo - Przemysłowej. Zbierał regionalne legendy, opisywał historię Olkusza, kolekcjonował pamiątki, które przekazał do olkuskiego muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego;

-Mieczysław Majewski - ceniony działacz gospodarczo-samorządowym Ziemi Olkuskiej. Dyrektor ośrodka uzdrowiskowo-wypoczynkowego w Ojcowie. Burmistrz Olkusza. Inicjator powstania Bukowna jako miejscowości letniskowo-wypoczynkowej;

-inż. Władysław Majewski – w latach 1929-1933 prezes olkuskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W latach 1929-1948 Dyrektor Szkoły Rzemieślniczo - Przemysłowej w Olkuszu;

-Tadeusz Sikorski – 15 –letni obrońca Lwowa.

Podobnie jak Olkuszanie, było również i wiele Olkuszanek zasłużonych dla Miasta, Ziemi Olkuskiej i Ojczyzny. Należały one do towarzystw dobroczynnych, były poetkami, prowadziły działalność patriotyczną w okresie zaborów oraz w czasie dwudziestolecia międzywojennego.

Należy do nich **Janina Majewska** – poetka, działaczka społeczna, Honorowy Obywatel Miasta Olkusza. Działała m. in. w Komitecie Radiofonizacji Kraju, Lidze Obrony Przyrody, Komitecie Pomocy Społecznej, Społecznej Radzie Powiatowego Domu Kultury, Komisji Oświaty i Kultury Rady Narodowej, Towarzystwie Miłośników Ziemi Olkuskiej i Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym Oddział w Olkuszu. Zorganizowała amatorski Zespół Teatralny w Miejskim Domu Kultury w Olkuszu. Pełniła m. in. funkcję kustosa Muzeum Regionalnego, przewodnika po woj. Krakowskim i zamku w Pieskowej Skale. Posiadała prywatne archiwum, które jest źródłem wiedzy o Olkuszu. Była autorką licznych artykułów o Ziemi Olkuskiej.

Zofia Okrajniowa – aptekarzowa, znana działaczka społeczna w Olkuszu. Określano Ją mianem „furia społeczna”. Prezes Ligi Obrony Przeciwpowietrznej i Przeciwgazowej.

Serdecznie zapraszam do obejrzenia galerii zdjęć z cyklu "Olkuszanie zaangażowani w odzyskanie Niepodległości Polski" oraz "Olkuszanki 20-lecia międzywojennego" na e-szkolne Centrum Tradycji i Kultury.

oprac. Iwona Rams

Zdjęcia z cyklu „Olkuszanie zaangażowani w odzyskanie Niepodległości” oraz zdjęcia z cyklu „Olkuszanki 20-lecia międzywojennego” pochodzą ze zbiorów Muzeum Regionalnego PTTK w Olkuszu.

Zdjęcia pozyskały od PTTK w Olkuszu, na użytek ZS Nr 1 w Olkuszu, panie: Małgorzata Żurek i Iwona Rams.

Bibliografia

http://www.umig.olkusz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6020:stanislaw-bac&catid=14&lang=pl&Itemid=167

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefan_Buchowiecki

<http://www.pttkolkusz.pl/index.php/o-nas/nasza-historia>

http://bazylika.pl/popzednia_wersja/glowna.php?subaction=showfull&id=1108918604&archive=&start_from=&ucat=5&

<https://przeglad.olkuski.pl/index.php/to-i-owo/wszystkie-to-i-owo/stary-olkusz-na-fotografii/8730-portrety-synnych-olkuszan>